ПАМ'ЯТАЮЧИ МИНУЛЕ -
200-річчя
НЕЗАЛЕЖНОСТИ ЗСА
100-річчя
АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНИ
—БУДУЄМО МАЙБУТНЄ

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXIII. Ч. 202. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 21-го ЖОВТНЯ 1976 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. THURSDAY, OCTOBER 21, 1976 No. 202. VOL. LXXXIII

УКРАЇНСЬКИЙ ГАРВАРД ТА МІСТО ЗАПОВІДАЮТЬ НАУКОВУ КОНФЕРЕНЦІЮ ТА ФЕСТИВАЛЬ У 100-РІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОГО ПОСЕЛЕННЯ В ЗСА

Бостон. — Історія українського поселення в ЗСА є загальною темою наукової конференції, що її влаштовує в днях від четверга до неділі, 2-5-го грудня, Український Науковий Інститут Гарвардського університету в співпраці з українським комітетом „Фестиваль Бостонія" та з Бюром культурних справ мейора Бостону. В цьому симпозіюмі, який присвячений виключно початкам еміграції українців до ЗСА, встановлення перших форм організованого життя та поступовому і многогранному його розвиткові за останнє сторіччя, візьме участь біля 20 українських і неукраїнських науковців з різних дисциплін.

Крім доповідей, програма конференції включає мистецький виступ актора українського походження Джека Пеленса - Палагнюка, висвітлення фільмів кінематографом Славком Новицьким, речиталь скрипаля д-ра Євгена Ґратовича і бенкет в честь жертводавців на Фонд Катедр Українознавства.

Симпозіюм розпочнеться в четвер, 2-го грудня в год. 4-ій по полудні, доповіддю д-ра Павла Маґочі на тему „Проблеми в історії української іміграції в ЗСА". В п'ятницю, 3-го грудня, в год. 3-ій по полудні із вступним словом виступить проф. Оскар Гендлін, світової слави соціолог, який очолює катедру ім. Карла Пфорцгайма в Гарварді. Після нього доповідатиме д-р Мирон Куропась, спеціяльний асистент Президента для етнічних справ, на тему „Століття українського поселення в ЗСА".

Цього вечора, починаючи в год. 8-ій, відбудеться висвітлення фільмів С. Новицьким і їх обговорення мґр Оксаною Городиською-Грабович, а опісля виступ Джека Пеленса - Палагнюка.

В суботу і неділю, 4-го і 5-го грудня, з науковими доповідями про різні аспекти українського поселення в ЗСА виступлять: проф. Богдан Процько, проф. Любомир Винар, проф. Всеволод Ісаїв, проф. Василь Маркусь, проф. Омелян Пріцак, проф. Богдан Струмінський, мґр Едвард Касинець, проф. Леонід Рудницький, проф. Мирослав Лабунька, проф. Григорій Грабович та інші науковці.

Бенкет заповіджений на год. 7-му увечорі в суботу, 4-го грудня, а речиталь д-ра Е. Ґратовича на год. 4-ту в неділю і буде заключною точкою цих чергових „Гарвардських Днів".

По інформації в усіх справах, пов'язаних із цією конференцією, слід телефонувати до мґра Е. Касинця на число (817) 495-5224.

КІССІНДЖЕР ОБОРОНЯЄ СТАНОВИЩЕ УРЯДУ В СПРАВІ ЛЮДСЬКИХ ПРАВ

Ню Йорк. — Державний секретар Генрі Кіссінджер, промовляючи на ювілейному бенкеті з нагоди 50-річчя існування Ради Синагог Америки минулого вівтірка, 19-го жовтня, обороняв становище і акцію уряду президента Форда в справі людських прав та їх запечування в Совєтському Союзі і деяких інших країнах, заявляючи рівночасно, що акція Конґресу відповідним з а к о нодавством змусити інші країни до респектування тих прав „майже завжди не є досить гнучка, занадто публічна і скомплікована", щоб могти принести бажаний успіх. Кіссінджер знову ствердив, що хоча З'єднані Стейти обстоюють і проповідують волю для всіх країн, то існують практичні обмеження для американського впливу в цьому напрямі на інших. „В атомовій добі основним моральним імперативом є мир" — говорив Кіссінджер, стверджуючи дальше, що коли б Америка хотіла піддержати силою свої моральні принципи, тоді „ми знову перебрали б на себе ролю світового поліцая — ролю, яку американський нарід відкинув протягом декади замішання". Державний секретар твердив, що З'єднані Стейти „тихою дипломатією" довели до звільнення тисяч в'язнів у світі та полегшення репресій в багатьох країнах світу, але уряд не розголошував цих своїх успіхів. Він твердив, що такою „дипломатією" пощастило допомогти тисячам жидів емігрувати зі Совєтського Союзу, але ці виїзди значно зменшилися після схвалення Конґресом закону про натиск на Совєтський Союз у цій справі.

Під час промови Кіссінджера група демонстрантів виголошувала гасло: „Ізраїль мусить бути вільний, Кіссінджер мусить відійти", але демонстрантів швидко усунено зі залі.

КОМІСІЯ ДЛЯ СЛІДКУВАННЯ ЗА ПОРУШЕННЯМ ЛЮДСЬКИХ ПРАВ В СССР КОРИСТУВАТИМЕТЬСЯ ДЕРЖАВНИМИ ФОНДАМИ

Вашінгтон. — Минулого понеділка, 18-го жовтня, президент Джералд Форд підписав законопроєкт, який дає доступ до фондів на кошти подорожей новоствореній Комісії для слідкування за порушеннями людських прав в СССР та інших країнах, які підписали Гельсінський договір минулого року. Президент Форд підписав цей спеціяльний додаток до раніше підписаного ним законопроєкту про створення цієї Комісії в останньому дні перед його вигасненням і, як інформують з достовірних джерел з Конґресу ЗСА, проти бажання Державного департаменту, який уважає, що створення цієї 15-членної комісії може комплікувати відносини ЗСА із Совєтським Союзом. Вже раніше совєтський амбасадор в ЗСА Анатолій Добринін вніс офіційний протест проти створення комісії, називаючи це „неприємливим втручанням у внутрішні справи".

Комісія складається із шістьох сенаторів, шістьох членів палати репрезентантів і по одному представникові Державного департаменту і департаментів оборони та торгівлі, яких президент Форд вже найменував минулого тижня. Законопроєкт про створення цієї Комісії внесли минулої весни сенатор Кліффорд Кейс в сенаті і конґресменка Міллісент Фенвік в палаті репрезентантів, обидвоє республіканці з Ню Джерзі. Особливо конґресменка Фенвікборолася за створення цієї Комісії після її відвідин Совєтського Союзу.

До переведення в життя законопроєкту, як і підписання його президентом Фордом включно із останнім додатком, причинилися члени Комітету Оборони Валентина Мороза в Ню Джерзі та поодинокі особи в інших осередках українського життя, які закликали листовно своїх законодавців, а опісля президента Форда в цій справі.

Третя і остання дебата президентських кандидатів відбудеться цієї п'ятниці

Вашінгтон. — Третя і остання публічна дебата між президентом Джералдом Фордом і губернатором Джіммі Картером відбудеться цієї п'ятниці, 22-го жовтня ц.р., о год. 9:30 вечором. Дебата, яку, як і дві попередні, передаватиме телевізійна сітка, відбуватиметься тим разом у Вілліямсбурґу, Вірджінія. Модератором дебати буде Барбара Волтерс з АВС Нюз, а питання кандидатам на президента ЗСА ставитимуть Джек Нелсон, керівник Вашінґтонського бюра газети „Лос Анджелес Таймс", Роберт Мейнард, редактор і колюмніст щоденника „Вашінґтон Пост", і Джозеф Крафт, синдикальний колюмніст. Дебати між кандидатами на президента і віцепрезидента спонзорує Ліґа Жінок Виборців.

Національна Рада Церков розглядатиме справу єпископа Тріфа

Ню Йорк. — „Ню Йорк Таймс" з 20-го жовтня ц.р. інформує, що Національна Рада Церков розглядатиме закиди у співпраці з нацистами під час Другої світової війни єпископа Румунської Православної Церкви Валеріяна Тріфа, усунення якого вимагає група жидів, яка на протязі кількох останніх днів демонструвала в приміщенні Ради. Закиди, що єпископ Тріфа брав участь у воєнних злочинах, бувши членом румунської „Залізної дивізії", розглядає тепер, на вимогу Ізраїля і кількох жидівських організацій в ЗСА, Служба Еміґрації і Натуралізації. Досі Національна Рада Церков відкидала усі закиди проти єпископа Тріфи і відмовлялася розглянути справу його звільнення з членства в Раді. Але у вівторок, 19-го жовтня, речник Ради заявив демонстрантам, що справа Тріфа розглядатиметься на Синоді, який відбудеться слідуючого тижня. Рада погодилася також відбути зустріч між членами Ради і жидівськими лідерами.

АҐЕНТИ КҐБ ФІЗИЧНО ПОТУРБУВАЛИ ЖИДІВ, ЯКІ ДОМАГАЛИСЯ ВІЗИ НА ВИЇЗД

Москва. — Кільканадцять жидівських дисидентів заявили тут у вівторок, 19-го жовтня ц. р., західнім кореспондентам, що їх, після дводенного протесту в будинку Верховної Ради СССР, цивільні аґенти перезли до поблизького лісу біля Москви і фізично потурбували. Кілька дисидентів були легко поранені, одному з них переломано ніс і кількох з них мали синці на обличчі. Коли згаданій групі жидів відмовлено візи на виїзд з СССР, вони зібрались в будинку Верховної Ради і домагалися, щоб їм дали на письмі, скільки ще вони повинні чекати на візу і чому їм відмовляється дозволу на виїзд. Аркадій Поліщук, колишній редактор журналу „Азія і Африка сьогодні", заявив, що група сиділа у приймальній залі Верховної Ради і відмовлялась покинути місце, поки не матиме авторитетної відповіді. У вівторок, 19-го жовтня, приблизно о год. 5:30 по полудні увійшли до приймальні біля 30 по цивільному одягнених детективів, насильно випровадили групу жидів з будинку, посадили до автобуса і вивезли на передмістя Москви. „Вони наказали тоді групі висідати з автобуса, — розповідає А. Поліщук, — але ми відмовилися, бо було дуже темно і ми не знали де автобус зупинився". Аґенти почали тоді вживати фізичної сили і почали силою стягати жидівських дисидентів з автобуса. Владімір Слєпак, 49-річний інженер, заявив, що він не бажав віддалятися від автобуса, але його почали бити по руках і по голові. „Не бийте їх по обличчі", — зарядив один з аґентів. Але це вже мабуть було запізно, бо ніс Захара Тескера вже був переломлений і полялася кров. Деякі аґенти мали на рукавах червоні пов'язки, що вказували на їхню приналежність до так званих „дружинників", але група жидів переконана, що цю акцію переводили поліцисти, або аґенти КҐБ. Деякі з аґентів вигукували антисемітські образливі слова. Опісля групу дисидентів залишили у лісі і вони дібралися до Москви. Слєпак і інші заявили, що вони знову повернуться до приміщення Верховної Ради і продовжуватимуть свої протестні акції поки не одержать візи або задовільної відповіді.

Франція викинула чергового совєтського „дипломата"

Париж. — В понеділок, 18-го жовтня ц. р., французький уряд, зглядно міністер внутрішніх справ Франції Мішель Понятовскі, наказав опустити країну черговому совєтському „дипломатові", який займався шпигунською діяльністю. Міхаїл Соловйов, 36-річний совєтський „дипломат", співробітник торговельної місії СССР в Парижі, намагався одержати від французького громадянина засекречені пляни конструкції нового реактивного мотору, призначеного для військових літаків. Передача плянів мала відбутися в церкві на передмісті Парижу. Соловйов був заарештований французькими поліційними аґентами в часі передачі матеріялів. Тому, що совєтський „дипломат" підлягав висилці, його посадили на літак і відіслали до Москви. Совєтська преса дуже часто нападається на міністра Понятовского за його тверду поставу по відношенні до совєтських „дипломатів", які займаються шпигунством.

Дипломати розчаровані наслідками Гельсінкської Конференції

Београд, Югославія. — Дипломати західнього світу чим раз більше висловлюють розчарування, що Гельсінкська конференція для збереження миру і співпраці в Европі, в якій брали участь провідники 35 держав, включно з президентом Фордом, не вив'язалась зі своїх завдань і досі принесла тільки незначні користі.

Недавно президент Югославії Тіто і президент Румунії Ніколе Чауческу приєднались до інших розчарованих Конференцією в Гельсінках, заявивши, що вони мусять щодо цього питання зробити великий поступ на їхніх нарадах в Беоґраді.

Від Гельсінкської конференції, тобто від 30-го липня до 1-го серпня 1975 року, східньоевропейські посольства, більшість західніх европейських народів та Америка постійно слідкували, як в дійсності виглядає дотримання договору. І так, наприклад, Совєтський Союз у 1975 році дозволив на виїзд із своєї країни 13,238 еміґрантам — згідно з Міжурядовим Комітетом для справ европейської міґрації, що на ділі було на 3,600 людей менше від попереднього року.

У вислідi 22-місячних переговорів в Гельсінках признано і ґарантовано державні кордони Европи, які існували від Другої світової війни, натомість Москва і її сателіти тільки скористали на цьому, бо їм признано величезні обшири, які залишились по нацистівській Німеччині.

З боку ЗСА йшли ввесь час намагання, щоб уможливити свобідний обмін людьми та інформаціями поміж Сходом і Заходом. Проте, культурні і літературні періодики, спонзорами яких є Західня Европа та Америка, дуже рідко продістаються до Східньої Европи, хібащо їх читають в готелевих кімнатах закордонні туристи. Коли кореспондент з Америки чи Европи хоче їхати до Совєтського Союзу, йому ще далі трудно одержати візу. Совєтський Союз та його сателіти ввесь час заглушують радіопередачі з Америки чи зі Західньої Европи, зокрема радіо „Вільна Европа" і радіо „Свобода". Не зважаючи на натиск Франції, Америки та інших західніх країн, щоб із Совєтського Союзу могло виїхати більше людей, щоб поєднатися зі своїми родинами, — поступ заповільний — з цим погоджуються західні і комуністичні дипломати.

ПАМ'ЯТНИК ЛЕСІ УКРАЇНЦІ В ЛУЦЬКУ

Київська „Радянська Україна" інформує, що в Луцьку на Театральній площі почали споруджувати пам'ятник видатній поетесі Лесі Українці. Бронзова скульптура, відлита на Київському скульптурному комбінаті, буде заввишки майже шість метрів. Побудову пам'ятника заплянованo закінчити ц.р.

Відбулася конференція в справі українського шкільництва у Франції

Париж (УЦГКФ). — Заходами Українського Центрального Громадського Комітету у Франції (КЦГКФ) відбулася тут 25-го вересня ц. р. перша конференція в справі початкового шкільництва у Франції. В ній взяли участь представники наукових установ: проф. д-р О. Кульчицький від УВУ і Делеґатури УВУ у Франції і д-р А Жуковський від НТШ; представники Української Католицької Церкви: о. ген. вікарій М. Василик і о. шамб. М. Левенець; учителі існуючих доповняльних шкіл: сестра Єлисавета (Париж) і О. Бойко (Мелен), як також зацікавлені цим питанням особи з Парижу і близької провінції: В. Наумяк, В. Мулик, В. Дратвінська, Л .Кульчицька, Б. Псуй, В. Качик, М. Мина, П. Кучинський. У конференції взяв також участь мґр В. Леник, представник европейської централі КОУҐЦУ і Світової Координаційної Виховно - Освітньої Ради (СКВОР). Конференцію проводив 1-ий заступник голови УЦГКФ д-р В. Косик.

З'ясовуючи мету конференції, д-р В. Косик ствердив, що ситуація на відтинку шкільництва у Франції є погана. Конференцію скликано для того, щоб розглянути існуючий стан, зібрати інформації про всі можливості поширення сітки доповняльних шкіл і обговорити усі справи, які з цим пов'язані.

Мґр В. Леник запевнив про повну підтримку КОУҐЦУ і СКВОР та подав загальні інформації про стан українського шкільництва в Европі, пригадуючи при тому, що крім місцевих шкіл по країнах, існують ще загальні осередки навчання, з яких може користати молодь з усіх країн українського поселення. Ними є: для нижчих кляс доповняльного навчання — інтернат в Мюнхені, для середніх кляс цілоденна мала семінарія в Римі, як також, очевидно, університетські центри: УКУ та зокрема УВУ, де відбуваються періодично високошкільні курси українознавства, з яких повинні користати молоді українці з усіх країн. Цього року з Франції на цих курсах не було нікого.

На підставі неповних звідомлень, складених на конференції, стан шкільництва існує доповнальна початкова школа в Парижі, яку створила і провадить Українська Католицька Церква. Навчають у ній Сестри Служебниці. Предмети навчання: українська мова, історія, географія, релігія. Школа має два відділи: Париж (30 учнів) і Аржантей (13 учнів). В Мелен школа існує від 1959 р. Учнів — 14. Предмети: українська мова і танці. Про інші осередки звідомлень не було. За неповними інформаціями, існують ще школи в Сошо і Ґренобль. Донедавна існували школи в Ліон, Везін - Шалст, Альґранж, Мец, але тепер там є труднощі.

Після дискусії і виміни думок, конференція прийняла ряд постанов і рекомендацій. В першу чергу Управа УЦГКФ повинна якнайскоріше створити референтуру шкільництва, яка вела б усі справи, пов'язані з шкільництвом у Франції. Ця референтура повинна нав'язати зв'язки з учителями усіх існуючих шкіл, як також з учителями тих місцевостей, де такі школи можна відновити, та, після відповідної підготовки, скликати конференцію учителів для обговорення конкретних справ.

Конференція сконстатувала, що школи на провінції існують лише завдяки заходам філій суспільно-громадських організацій (Української Національної Єдности і Об'єднання Українців у Франції), а в Парижі завдяки старанням УКЦеркви. Крім цього, з огляду на специфічні обставини, питання шкільництва у Франції може бути розв'язане тільки при тісній співпраці українських громадських організацій і Церкви.

Конференція також сконстатувала, що батьки слабо розуміють потребу українських доповняльних шкіл, і рекомендує, щоб повести відповідну роз'яснювальну акцію серед них.

Конференція звернулася до українських суспільно-громадських діячів на провінції, щоб вони не лише організували школи на місцях, але і безнастанно заохочували батьків посилати туди своїх дітей. Велику ролю тут можуть відограти священики відповідними виясненнями в церквах.

Заповідають українську філателістичну і мистецьку виставку у Відні

Відень СУФА) — В часі від 26 - 28 листопада 1976 р. Союз Українських Філателістів Австрії організує філателістичну виставку в музеї старої віденської ратуші. Рівночасно відбудеться виставка українського народного мистецтва (вишивки, різьби, кераміка, писанки і т. д.), яку влаштовує культурне товариство „Буковина" у Відні. Під час виставки пані в народній ноші показуватимуть вишивання і писання писанок. З платівок публіка почує українські народні пісні у виконанні різних співаків, хорів і ансамблів.

Австрійська державна пошта відкриє знову спеціяльний поштовий відділ. На всі біжучі значки Австрії урядовці відбиватимуть спеціяльний штемпель з двомовним німецько - українським написом та рисунком дівчини в українському народному строї. З нагоди першодивки нового різдвяного значка Австрії урядовці австрійської пошти тільки в п'ятницю, 26 листопада 1976 року, відбивають додатковий штемпель першоднівки „ерсттаґ" на всі листи і поштівки, що є франковані згаданим різдвяним значком.

Для філателістів СУФА випускає святочні коверти. коверта є франкована різдвяним значком та матиме спеціяльний двомовний німецько - український штемпель першоднівки. Для філателістичної виставки і експозиції українського народного мистецтва плянується також видати каталог в німецькій мові.

ОБІЦЯВ ПАН КОЖУХ...

Мешканці селища станції Радча Народицького району пишуть до „Радянської України", що „служба побуту в нашій республіці — і в місті, і на селі — в останні роки зросла, вдосконалилась, на жаль цього не відчуваємо". Справа в цьому, що десять років тому у їхньому селищі збудовано новий Будинок побуту, де пообіцяно розмістити взуттєву і кравецьку майстерні, і фризієрський заклад. Проте, і то тільки до цього року, тут працювала тільки взуттєва майстерня. Сьогодні на дверях Будинку побуту висить великий... замок, а мешканці за кожною дрібницею рад-не-рад мусять їздити до районового центру.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

ВИСТАВКА ТВОРЧОСТИ МОЛОДІ

Ню Йорк. — Заходами 64 Відділу СУА тут в суботу, 23 жовтня ц.р. о год. 1-й по полудні в Домі СУА при 203 2-га евеню відбудеться відкриття виставки творчости молоді. Виставка триватиме від 23-го до 31-го жовтня. Приймається праці дітей з ділянок малярства, графіки, різьби, кераміки тощо. Вік учасників 5-14 років життя. Експонати можна здавати в Домі СУА 20 і 21-го жовтня від год. 3 до 6:30 вечором.

ВИСТАВКА ОМУА

Ню Йорк. — Об'єднання Мистців Українців в Америці влаштовує виставку образів Рема Багаутдина у Ґалерії ОМУА при 136 2-га евеню. Відкриття в неділю, 24-го жовтня ц.р. о год. 1-й по полудні. Виставка, яка триватиме до 7 листопада включно, буде відкрита в будні від год. 2-8 вечором і в кінці тижня від 1-8 вечором.

ЗУСТРІЧ З ПИСЬМЕННИЦЯМИ В БРУКЛИНІ

Бруклин, Н.Й. — 21-й Відділ СУА влаштовує тут в неділю, 24-го жовтня ц.р. о год. 12:30 по полудні в залі школи при парафії св. Духа 161 Н. 5-та вулиця, зустріч з письменницями Дімою і Л. Коленською. Письменниці читатимуть свої твори.

ЮВІЛЕЙ ВІДДІЛУ ООЧСУ В НЮ ЙОРКУ

Асторія, Н.Й. — Цієї суботи, 23-го жовтня ц.р., 35-й Відділ ООЧСУ відзначатиме 10-річчя своєї праці Ювілейним бенкетом і товариською забавою в церковному приміщенні при 37-09 31-ша евеню. З цієї нагоди Управа Відділу, яку очолює тепер Іван Вітюк, видала 25-сторінкову брошуру, що її підготовив д-р О. Соколишин, в якій крім короткої історії Відділу, подано також важливіші дані про працю та акції Відділу на протязі останніх 10 років. Бенкет почнеться о год. 6-й вечором і включатиме доповідь д-ра Володимира Нестерчука, привіт представника ГУ ООЧСУ і привіти представників поодиноких організацій та мистецьку програму. Після бенкету о год. 9-й вечором в обидвох залях церковного будинку буде забава. У мистецькій програмі виступлять: гурток бандуристів під дириґентурою Ярослава Стахова, танцювальний гурток ЮСУМА під керівництвом О. Галатина і пані Олени Гентіш з читанням фельєтонів.

ВИСТАВКА ЕКА У ВІННІПЕҐУ

Вінніпеґ. — 50 праць славнозвісного українського карикатуриста з Детройту, Едварда Козака (ЕКО), буде виставлено в Ґалерії Осередку УКО. Виставка триватиме від 23 жовтня до 12 грудня 1976. Ґалерія відкрита для відвідувачів щоденно від 9:00 рано до 5:00 по полудні, а в суботи і неділі від 1:00 до 5:00 по полудні.

Ґалерія є складовою частиною Осередку Української Культури й Освіти, який приміщується при 184 Александер вул., недалеко концертової залі в центрі міста Вінніпеґу. Вступ завжди вільний.

ЮВІЛЕЙНИЙ БЕНКЕТ ОЖ ОЧСУ В ГАРТФОРДІ

Гартфорд, Кон. — В неділю, 24-го жовтня ц.р. в залі Українського Народного Дому — 961 Ветерсфілд евеню, відбудеться ювілейний бенкет з нагоди 10-річчя існування Відділу ОЖ ОЧСУ. В програмі: Служба Божа о год. 8-й рано в наміренні членкинь ОЖ; год. 1-ша по полудні бенкет з мистецькою програмою.

ДОПОВІДЬ Д-Р КАРПІНСЬКОЇ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — В суботу, 23 жовтня ц.р., в годині 6-ій по полудні тут в домівці СУА при 108 2-га евеню, 1-ий Відділ СУА влаштовує вечір присвячений українській жінці, на якому доповідь на тему: „Українська жінка в літературному житті" виголосить д-р С. Карпінська.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Нарід знає правду

Київське радіо повідомило, що в селі Грушатиці Старосамбірського району на Львівщині відкрито „пам'ятник жертвам буржуазних націоналістів", які у цьому селі, згідно з радіоінформацією, „вбили в часі Другої світової війни і після неї 250 односельчан". Пам'ятник зображує совєтського вояка, який „могутніми руками пригортає до себе хлопчика".

Як відомо, село Грушатиці, як зрештою усі села не тільки Самбірщини, але й усієї Західньої України, брало активну участь в революційній боротьбі УПА і тому було виставлене на часті наїзди кагебівських „карательних загонів", що несли смерть і тривогу у відносно спокійні українські села і містечка. Всі ті і раніші злочини з 1939-40-их років, приписує тепер совєтська пропаганда Організації Українських Націоналістів, загонам УПА та Відділам самооборони і на цю тему появилося в СССР безліч книжок, „доказових документів", фільмів, „актів із судових розправ" проти націоналістів і вояків УПА тощо. Як завершення цієї брехні і провокації, що її проводять вислужники Москви в Україні, прийшла фаза ставлення пам'ятників „жертвам українських буржуазних націоналістів", дуже часто на місцях страшних злочинів совєтських народовбивців.

Прикладом того, як поводились московські окупанти на українській землі після так званого „другого визволення" Західньої України, може послужити надрукована в бразилійській „Праці" розповідь очевидця, який постановив утривалити ним пережите на папері і, пересилаючи це своїм своякам за кордон, просив їх не тільки самим прочитати це, але й переказати іншим. В розповіді м. ін. сказано:

„Влітку 1944 р. ми вже були «визволені». Прийшла тоді до нас справжня босячня. Взутий селянин не міг вийти на вулицю, бо серед дороги «визволителі» стягали з нього чоботи. Зерно і останню спечену хлібину, коней і все інше насильно забирали для «доблесої червоної армії»; насильству і грабіжам не було кінця. Вся молодь пішла у підпілля, а ліси за Березовим багном, Тоболівські та інші були виповнені відділами УПА. Радехів кишів тоді москалями ,а НКВД почало розміщувати по більших селах свої загони, яким допомагали різні асуспільні покидьки, яких тоді називали «стрибками». Але по селах стаціонували вони тільки в часі дня, а на ніч втікали до Радехова, бо села і ліси були суверенними територіями ОУН і УПА. В наших околицях зокрема дуже успішно діяв відомий курінь УПА «Дружинники». Ходиш сьогодні по тих полях, лісах і дорогах і здається тобі, що кроку не вступиш, щоб не стати на місце, де пролялася чиста українська кров, або брудна північного наїзника . . .

.На весні 1945 р. біля 40,000 совєтського війська і кілька тисяч допоміжних виродків з артелерією і танками заблькували Золочівщину, а потім Радехівщину. До більших боїв однак не доходило, бо енкаведисти боялися заходити в глиб лісів. Щойно восени 1948 р. великі з'єднання НКВД та частини реґулярної армії окружили ліси і села. Говорили, що тодішня бльокада охоплювала терени від Берестечка аж до Лопатина. Всіх підозрілих родин з наших сіл, а їх було тисячі невинного люду, включно з немовлятами і стариками, вивезли на Сибір. Найстрашнішими однак були большевицькі партизани, про яких було відомо, що це перебрані емведисти. Вони ночами нападали на села, масово вбивали людей, насилували жінок і грабували. Деколи вони, для власного прикриття, вбивали навіть вислужників, щоб потім сказати, що це зробили українські підпільники. Одного разу такі московські «партизани» напали на село Трійцю та сусідні села і кого стрінули на дорозі того вбивали без попередження. Інших зібрали до великої просторої стодоли, де сметельно тортурували, а потім чоловікам повідрубували руки і ноги, а жінкам груди. Зойки було чути кілометрами. Згодом цю стодолу виповнили соломою і з помордваними жертвами підпалили. Такого жахіття наша свята земля не бачила" . . .

Це тільки коротке звідомлення з кількох сіл і одного району, а подібні страхіття, терор і масові вбивства панували тоді по цілій Україні. Сьогодні, відкриваючи свої власні жертви, совєтські верховоди ставлять на місцях злочинів пам'ятники і, одягнувши тоґу обвинувача, спихають вину на „українських буржуазних націоналістів". Проте, нарід знає правду.

Виявлено безвартісну таємницю літака МІГ-25

(ст). — Коли совєтський летун ляйт. Біленко приземлився зі своїм літаком МІГ-25 на японському острові, західні й американські експерти дали до зрозуміння, що це дуже важлива військова подія. Перші звідомлення говорили про цей літак, що він на висоті летить найшвидше, і що це найсильніший перехоплювач інших літаків у світі.

Проминув місяць часу, за який японські й американські спеціялісти якнайдокладніше розглянули літак, а Біленко дав їм теж відповіді на різні запитання. Виявилося, що МІГ-25, найшвидший і найвище літаючий літак-перехоплювач у світі, але на висотах... в яких ніхто не літає. Зате вдолі, де літають інші літаки, він затяжкий, повільний, з перестарілою технологією. Як винищувач він гірший від американського морського Ф-14 і військового Ф-15. Як перехоплювач від був би знаменитий у високих обширах, — але там нема нікого до перехоплювання. І безужиточний для перехоплювання найновіших західніх бомбовиків, які літають низько. МІГ-25 не має апарату, яким летун міг би дивитися вниз. Так то цей вихвалюваний літак виявився апаратом, запроєктованим і збудованим для помилкового завдання і в невідповідний час. Його запроєктовано для нищення американського високолітаючого бомбовика Б-70, який скасували в 1960-ому році, коли то совєти зістрілили У-2 з летуном Поверсом, з того часу ЗСА будують низьколітаючі бомбовики. Отож совєтчики літали цілих десять років літаком, який насправді був без користи вже тоді, як його передали до вжитку совєтській повітряній фльоті.

В. Ґут Кульчицький

ЛИВАНСЬКА ВІЙНА ІЗ СВІТОВОЇ ПЕРСПЕКТИВИ

Існує нині на Заході два підходи до світової ситуації:

Один з них бачить кілька світових потуг, кілька великодержав, які мають свої більш чи менш обмежені інтереси, і завданням політики є ті потуги балянсувати, натискаючи в одному місці, попускаючи у другому.

Другий же підхід, хоч і визнає існування різних сил із власними інтересами, та вважає зудари тих інтересів локальними, які не створюють загрози для загального світового порядку. Одинокою дистабілізуючою потугою у світових маштабах вважає він СССР, де то російський месіянізм увійшов у симбіозу з міжнароднім комунізмом, поставив собі, як кінцеву мету, панування над світом і до тієї мети, хоч і дуже обережно, але послідовно і вперто прямує.

З перспективи першого підходу війна в Ливані є нічого більше, як тільки каламутна вода, у якій кожний старається зловити рибку, чи жорстока і безглузна війна всіх проти всіх.

З перспективи ж другого підходу ця війна не є ані припадкова, ані відірвана, але є невід'ємною частиною великого світового фронту. Попробуємо на ливанську війну поглянути із цієї другої перспективи.

Боротьба за впливи

Економічне і стратегічне значення земель, заселених арабами — відоме. Відомо також, що Москва від закінчення Другої світової війни завжди ставала по стороні арабів чи у їхньому конфлікті з Ізраїлем чи у їхній боротьбі за визволення від західнього імперіялізму, та завжди допомагала всяким лівим арабським елементам. Мета такої поведінки ясна: якнайбільше тих земель взяти під свою опіку. І був час, коли вона була зайшла у тому напрямі досить далеко. Починаючи ж від смерти президента Єгипту Нассера і закріпленні на його місці Садата, той наступ Москви не тільки що припинився, але і почався її повільний відступ.

Найдальше той відступ зайшов у Єгипті, де колосальні впливи Москви з 60-их років, які робили Єгипет майже її сателітом, звелися тепер майже до зера. В Іраку, уряд якого ще недавно вважав себе тільки льокальним відділом інтернаціонального політичного руху, хоч ще дальше має договір дружби з Москвою, в останньому часі, як про це промовисто говорить його теперішня поведінка, рішився поставити національні інтереси Іраку понад ідеологічні. Уряд Південного Ємену, хоч ще дальше стоїть твердо на марксистських позиціях, та вже припинив намагання поширити той марксизм на сусідній Оман і для управи країною щедро користає з допомоги дорадників із Східньої Німеччини, Чехо-Словаччини і Куби. Сирія шукала економічних контактів із західніми державами ще перед Йом Кіпурською війною, по війні ті контакти ще більше посилилися, особливо із ЗСА.

Із поменшенням впливів Москви поменшувалися і впливи лівих елементів. Поденервування лівих з цього приводу висловив добре Фоуад Аямі, ливанець, професор політичних наук Прінстонського університету, у статті „Між Каїром і Дамаском" („Форейн Аффейрс", квітень, 1976) говорячи про де-нассеризацію. „Є побоювання, — писав він, — що під ярликом де-нассеризації старі елементи запопадливо розвалюють те, що було осягнено на протязі двох десятиліть з метою відновити більш консервативне суспільство, зорієнтоване на економіку середньої кляси вдома, а прозахідню політику на міжнародному форумі".

Ливанський 1789-ий

У „Ню Йорк Таймс-і" з 27 вересня 1974 р. було надруковане звідомлення з Бейруту про те, що три радикальні палестинські організації, між ними і Народний фронт за визволення Палестини під проводом Джорджа Габаша, виступили із Палестинської Визвольної Організації, відомої як ПЛО. Як причину виступлення подано було контакти ПЛО з Єгиптом і, через посередників, із ЗСА, та схильність ПЛО мирно полагодити конфлікт з Ізраїлем. Ті ж три організації вирішили продовжувати боротьбу, „аж поки вся Палестина не буде визволена, Ізраїль буде знищений, а король Гусейн у Йорданії буде скинений".

Отой то виступ трьох радикальних палестинських організацій був фактично початком першої фази ливанської війни. Ізраїль був ужитий при тому, як жертвенний козел, бож лівим йшлося тільки про задержання кипіння. І їхнє потягнення показалося успішним, бо на протязі дальших місяців вони не тільки перетягнули на свою строну решту організацій ПЛО, але і довели до створення коаліції із лівими елементами Ливану.

Про дійсне обличчя, мотиви і цілі тієї коаліції писав Фоуад Аямі у вищезгаданій статті так: „У вересні 1975 року... ситуація у Ливані відбивала не тільки історичні розходження між магометанами і християнами в країні, але також ширші проблеми клясового антаґонізму і війни між багатими і бідними в цілому арабському світі". І дальше: „Це означає вторгнення клясової політики і клясових конфліктів у арабсько-ізраїльську конфронтацію". А вкінці: „...мрією таких груп, як Народний фронт за визволення Палестини і радикальна лівиця Ливану, та інших радикальних і марксистських груп по цілому арабському світі... є радикальна арабська спільнота, яка, як Північний В'єтнам чи Китай, поборювала б зовнішніх ворогів і одночасно будувала б більш справедливе і більш революційне суспільство; суспільство, яке змело б занепад минулого, закинуло б дрібні суперечки і переформувало б соціяльні відносини. Арабські багатства стали б колективною власністю, підставові людські потреби були б задоволені, а проблеми, успадковані від февдальних традицій — оліґархія, авторитаризм, корупція, нехтування народними інтересами, — були б заступлені революційною дисципліною і посвятою".

Сам же Джумблят, провідник радикальних ливанців у інтерв'ю із представником французького щоденника „Ле Монд" твердив, що в Ливані „громадянська війна може нині виглядати безглуздою, але одного дня люди побачать, що вона відчинила шлях до духового ренесансу ливанського народу, чи навіть цілого арабського світу. Наш 1789-ий є гураґаном, який віє у бік історичного признання".

Несподіванки 1976-го

У січні 1976 р. коаліція була певна перемоги. А. Колшнюттер писав у німецькому тижневику „Ді Цайт" з 6 лютого, що майже 80 відс. території Ливану було в руках Коаліції, християни були стиснені у їхньому ґетто у горах і прибережній смузі між Бейрутом та Тріполі, і що провідник ПЛО заявив: „Захід програв свою останню ставку в Бейруті. Віднині Ливан належить до нас".

Був то безперечно тріюмф, але він був одночасно і початком упадку. Бо коли раніше коаліція йшла під кличем рівних прав з християнами, то тепер, запаморочена успіхом, вона виявила свою правдиву мету — опанування цілого Ливану.

Такий оборот справи не сподобався Сирії, дотеперішньому союзникові коаліції. Арабська лівиця, як твердив згаданий вище Фоуад Аямі, призначила була Дамаскові ролю „арабського Ганою", а ця роля мала бути „великим тягарем, але і великою честю". Але, як показали події, Дамаск, ані сам не захотів бути арабським Ганоєм ані не бажав, щоб коаліція перетворила Бейрут на арабський Ганой, і тому перекинувся на сторону ворогів коаліції. З тим моментом покінчилися й успіхи коаліції і почалася друга фаза ливанської війни.

Ерік Руло у „Ле Монд" писав, що поразка коаліції внелімінувала б „і той малий вплив, який Совєтський Союз ще мав на тому терені". Знов же ж Чарлз Гелоу, колишній президент Ливану, у „Ню Йорк Таймс-і" твердив,

(Закінчення на стор. 4-ій)

З НОВИХ ВИДАНЬ

ПРАВДА ПРО УКРАЇНУ

(Н. Н.). — Недавно появилися у виданні Наукового Товариства ім. Шевченка дві нові книги англійською мовою для дальшого поширення правдивого зрозуміння минулого України в чужому світі.

Перша, це „Київська Академія, і її роля в організації шкільництва в Росії під кінець сімнадцятого сторіччя", авторства українського історика молодшої ґенерації Богдана Корчмарика, автора вже багатьох робіт з церковного і політичного минулого України. Книжка появилася в половині 1976-го року в Ню Йорку; вона має 95 сторінок і кілька цікавих репродукції тогочасних документів.

Друга книга — це збірник, „Про історичні початки слов'янської Східньої Европи", зладжений, частинно перекладений на англійську мову і зредаґований М. Чировським, професором Сітон Голл Університету. Книга появилася у місяці жовтні цього року, має сторінок XV-223 і чотири мапи: розміщення українсько - слов'янських племен, князівств X-XIII сторіч, козацько - гетьманської держави і етнічну картину України сьогодні.

„Київська Академія" д-ра Корчмарика ставить собі за мету доказати неслушність московсько - совєтського міту про величезний вклад московської культури в українську. Корчмарик доказує джерельно, що у період Київсько - Могилянської Академії буквально все своє шкільництво Московщина завдячувала українським випускникам цієї Академії.

Колишні учні Академії займали ключові позиції в Московській Православній Церкві і через Церкву організували при згоді московського царя і проти волі московського, тоді цілком примітивного, духовенства школи на взір Академії і теж українського середнього шкільництва, даючи по суті початок цілому пізнішому московському шкільництву.

Автор при тому мусів дати образ нечуваної глупоти, простацтва і морального занепаду московського православного клеру, який панічно боявся освіти, а зокрема зразків західньої культури, які промінювали на Московщину із Київської Академії. Представники цього духовенства робили все можливе, щоб не допустити випускників Київської Академії реформувати московську Церкву і розвинути шкільництво в Росії на західній взірець.

Д-р Корчмарик представляє, як поступово спротив московського примітивізму заломлювався під натиском культурно - педагогічної і куди вищої течії з України, і як випускники Академії поступово укультурнювали Московщину.

Читач найде в книжці цікаві, як було згадано вище, відбитки тодішніх документів, зокрема перших сторінок різних наукових робіт, писаних студентами Академії у різні часи. Важливим вкладом Корчмарика є включення в книгу перекладу на англійську мову завіщання останньої волі митрополита Петра Могили, як документу часу.

Вступне слово до книги д-ра Б. Корчмарика написав проф. Г. Лужницький, даючи в ній коротеньку аналізу і оцінку роботи автора. Обширна бібліографія вказує на науковий характер книги, а індекс імен дозволяє читачеві легко орієнтуватися в цілості роботи.

Книга „Про історичні початки слов'янської Східньої Европи", видана М. Чировським, має на меті дати англомовному світові низку наукових статтей визначних українських істориків, які б протиставилися впертому перекручуванню історичної правди про початки Руси-України, від давен - давна інспірованому московсько-совєтськими тенденційними науковцями і прийнятому на Заході. Д-р Чировський у своєму вступному слові до збірника цих статтей протиставляє одну одній дві концепції, — московську і немосковську, — про політичні початки східнього слов'янства, даючи загальне тло для спільної тематики книжки. Книга включає такі статті:

Три розвідки Михайла Грушевського: „Традиційна система ‚Російської історії' і раціональна схема історії слов'янства", „Де-котрі питання зі староруської етнографії" і „Етнографічні категорії і культурно - археологічні групи в теперішніх студіях Східньої Европи", які були появилися ще 1904 р. в „Статтях по слов'яновідінії", редакції В. Ламанського в Петербурзі.

Четверта стаття М. Брайчевського, українського підсовєтського історика, п. н. „Уніфікація староримських земель навколо Київського центру", являється перекладом одного із останніх розділів його книжки п .н. „Коли і як виник Київ", виданої в Києві 1963 року.

П'ята стаття Н. Полонської - Василенко п. н. „Початки Українсько - Руської держави", що була появилася у журналі „Український Переглял" в Лондоні 1963 року. Шоста стаття авторства Миколи Андрусяка, „Генеза і розвиток східньо-слов'янських націй", була друкована у „Східньо - Европейських Проблемах" в 1956 році. Сьома розвідка була написана Миколою Чубатим і опублікована п. н. „Поняття ‚Росія' і ‚Україна" в „Українському Квартальникові" в 1945 р., а згодом передрукована кількома разами і в різних збірниках, видаваних в Америці.

Слідуюча, тобто восьма стаття, авторства Б. Корчмарика, появилася була українською мовою ,як „Доповідь", видана Науковим Т-вом ім. Шевченка в 1974 році, під наголовком „Наші історичні джерела в московській інтерпретації". Дев'ята розвідка — це стаття спільного авторства О. Пріцака і І. Решетара п. н. „Україна і діялектика формування нації", що була друкована у Славік Ревю в червні 1963

(Закінчення на стор. 4-ій)

ЩО ДВА, ТО НЕ ОДНО

Управа Українського Термінологічного Центру в Ню Йорку (УТЦ) часто дістає телефонічні усні запити від наших громадян про те, чи УТЦ і Науково-Дослідне Т-во Української Термінології — це та сама організація.

На цім місці вияснюємо, що УТЦ — організація, створена 1965 року з ініціятиви Конференції Українських Професійних Товариств і згідно зі своїм статутом є автономною клітиною НТШ і УВАН. Її головою є ред. В. Давиденко. Під фірмою УТЦ друкується в журналі Т-ва Інженерів „Англо-Український словник вибраних термінів і назв" інж. А. Вовка, були надруковані його „Правописні приблеми в українській хемічній номенклятурі", „Проєкт модерної української номенклятури неорганічної хемії" і ряд інших статтей на теми термінології і правопису. Інж. А. Вовк уклав також словник кольорів. Інж. М. Пежанський опрацював словник термінів фотографії і авіяційний словник. На жаль, всі ці праці ще чекають на своїх видавців. Ред. В. Давиденко зредаґував короткий словник медичної термінології, що увійшов як складова частина до книжки д-ра М. Данилюка „Лікарський порадник" і опублікував ряд статтей на мовно-правописні теми.

Науково - Дослідне Т-во Української (голова інж. К. Церкевич) первісно називалось Секцією по приготуванні термінологічних словників (1969-1970), пізніше було переназване на Інститут Української Наукової Мови (1970-1971) і тепер виступає під даною вгорі назвою. Дотепер діяльність його виявилася в передруку словника І. Огієнка „Словник слів у літературній мові не вживаних" і совєтського словника синонімів з додатками і виправленнями. Зачуваємо, що співробітники НДТУТ працюють над словником економічної термінології.

Змішування обох цих організацій небажане, зокрема тому, що методи і засоби діяльности УТЦ і НДТУТ відмінні.

В. Давиденко
Голова УТЦ
Бруклин, Н. Й.

Ярослав Падох

ЇХНІМИ НАДБАННЯМИ ЖИВЕМО

У 20-річчя смерти Євгена Юлія Пеленського

(2)

В останні роки гімназійної науки Євгена, його батьки перенеслися жити в підстрийське село Конюхів. Це велике село, колись осідок княжої конюшні, було особливою оселею. Бувало в часі щорічних традиційних і невідмінних арештів перед Першим Листопадом й Січневими роковинами, Конюхів „виконував" половину „контингенту закладників" цілого стрийського повіту. Сливе не було хати, в якої хоч один син чи донька не сиділи б у в'язниці „тепер чи в четвер". Село, яке дало українській революції шефа штабу УПА, полковника Олексу Гасина (якому, „як на злість", дали „нескромне" революційне ім'я „Лицар", хоч між його численними чеснотами чи не наймаркантнішою була власне скромність), не мало либонь собі рівного щодо націоналістичної температури й майже запорізької бравури його конспіраторів і бойовиків. Імена конюхівців — „Мацька" Гасина, який поляг, як вояк Карпатської Січі, Івана Чубка й інших вже в той час були окружені леґендами. Тому до Конюхова поодинці не заходили поліціянти, ба, й поліційні відділи не приходили вночі. Вплив цього села залишив тривалий знак на Євгенові: він був безкомпромісовий, твердий до себе й до других, впертий й вимогливий.

Доїжджаючи до вищих гімназійних кляс з Конюхова до Стрия, Євген ділив свою територіяльну льояльність на двоє: поміж містом і своїм селом. В 1924 році він заклав у Конюхові чи не перший в історії Пласту курінь Село-Пласту, щоб заперечити погляд, що Пласт — це організація тільки міської студентської молоді. За цей піонерський почин, оснування 40-го Куреня ім. полк. Івана Черняти, Євген одержав тодішнє найвище (перше) пластове відзначення. З його ініціятиви рік пізніше постав у самому Стрию другий (там вже існував 5-ий Курінь ім. кн. Ярослава Осьмомисла) 46-ий Курінь юнаків ім. кн. Буй-Тур Всеволода, який став потужним суперником старшого. Немов поспішаючи, як учень восьмої кляси, допоміг зорганізувати в Стрию Українське Студентське Товариство й став його головою. Був засновником і пластунського 2-го Куреня ім. Івана Богуна, який згодом змінив назву на славнозвісний Загін Червоної Калини.

В 1926 році Євген Пеленський вступив на філософічний факультет Львівського університету, що його закінчив у 1920 році ступенем маґістра слов'янської філології. В році 1935-му одержав докторат з історії української мови і слов'янської етнології. В часі студій заснував Гурток Українїстів й став його головою.

Університетські студії не відтягли його від кипучої громадської праці. А при цьому, одружившись, мусів працювати на щоденний хліб. Реєстр громадських постів, а з ними навантаження обов'язками з кожним роком ріс і ставав важчим. У Львові став активним членом проводу щойно посталого відокремленого Уладу Старших Пластунів, що був новістю в скавтовому світі, де закінчувалося пластову службу з віком середшкільного юнацтва. Цей український скавтовий „винахід" щойно пізніше прийняв і завів у себе широкий світ скавтінгу.

Перші роки старшого пластунства припали на бурхливе шукання української молоді за своїм ідейним „я", між Сциллою угодівства й пристосувальности до умов неволі та Харібдою совєтофільства, яке вкрадалося в душі молодого покоління під впливом міражів українізації України й сповидної української державности. Наше старше пластунство й Організація Українських Націоналістів вирішили цей бій у користь суверенної, безкомпромісової державницької думки й чину. Студент у мазепинці з книжкою „Націоналізм" Донцова в одній руці і з летючками ОУН, а то й з револьвером, у другій — був символом тодішньої молоді, в тім і старшого пластунства. В лавах цієї молоді стояв Євген Пеленський, як член пластового й студентського (містоголова Українського Студентського Товариства у Львові та голова стрийського) проводів.

Згодом, з природним бігом літ, пріоритет в невсипущій праці Євгена Пеленського пересунувся на ділянку педагогії і науки. На 29-му році життя став одним з наймолодших дійсних членів Наукового Товариства ім. Шевченка, присвятивши йому раніше десять років відданої праці в комісіях Етнографічній, Літературознавчій і Бібліологічній, і звичайно, на провідних адміністраційних постах. Він був м.ін. заступником і головою Товариства Українських Бібліофілів у Львові й ін., вчив у ряді українських середніх шкіл, а саме: в Купецькій гімназії Рідної Школи у Львові (1929-1939), в Кооперативнім Ліцеї РСУК у Львові, на Торговельних Курсах в Ярославі й Кракові.

На еміґрації з завзяттям віддався видавничому ділу, яке в той час було на найбільшу потребу, щоб заспокоїти голод на рідну книжку. Був співосновником і першим директором „Українського Видавництва", яке крім книжок, видавало часопис „Краківські Вісті", а згодом заклав власне видавництво „Бистриця", яке в час дальшої, післявоєнної еміґрації переніс до Міндену, а згодом до Бльомберґу в Німеччині.

Коли в 1949 році виеміґрував вже постійно на поселення до Сиднею в Австралії, забрав зі собою українські черенки й заснував на новому місці видавництво та журнал „Слово".

Наукова праця

Від 1928 року до закінчення його життєвої мандрівки не переривалася наукова праця Євгена Пеленського, як літературознавця, бібліографа, педагога й музейника. Найвчасніша його друкована стаття, датована 1925 роком, вона відноситься до пластової проблематики, а найранішою науковою статтею є ймовірно стаття „З дослідів над творчістю Осипа Маковея", поміщена в „Літературно-Науковому Віснику", книжка 6 з червня 1928 р. Вона була дебютом студента другого року університету на полі літературознавства. З того часу не пройшов ані один рік, в якому не появлялись би друком його статті. Були роки багаті, як 1936, коли друковані статті доходили до сорока позицій, а були й скупі, зокрема початкові студентські, коли появлялася одна, чи кілька статтей.

(Продовження буде)

Другий З'їзд земляків Снятинщини-Покуття

Другий З'їзд земляків Снятинщини-Покуття, відбувся 5 і 6-го вересня ц. р. на Пластовій Оселі „Зелений Яр" біля „Діброви в Детройті. О год. 8-ій вранці перевела реєстрацію учасників мгр Богданна Виноградник-Осадца, присутніх — 91.

О год. 11-ій о. монс. Петро Мельничук відправив Божественну Літургію і молебень у пам'ять тих які відійшли у вічність від 5-го вересня 1970 р., а це за професора Семена Фотчука, д-ра Михайла Гуцуляка, мистця-проф. Василя Касіяна та інших, в Пластовій Каплиці на „Зеленому Ярі".

Після полудня о год. 2-ій ред. Михайло Бажанський відкрив Другий З'їзд привітанням гостей і представленням учасників, виконуючий обов'язки голови. На пропозицію мгра Тараса Керницького обрано голову президії ред. М. Бажанського, заступником о. монс. Петра Мельничука та секретарем мгра Б. Осадцу. До почесної Президії покликано д-ра Івана Подюка, Анну Кейван-Закревську та Ольгу Турянську-Сандуляк. Протокол із Першого З'їзду та вислід кореспонденційного засідання Управи Т-ва Снятинчан прочитав Степан Касіян, секретар 1-го З'їзду. Точку звітування Управи, і дискусію на звітами, та уділення абсолюторії уступаючій Управі, з різних причин не поставлено в програму З'їзду. На місце тієї точки Осип Семотюк виголосив доповідь „Чому повинні мати ми свою Організацію". Тоді приступлено до вибору відповідних органів. На внесок голови Номінаційної комісії Степана Сідлярчука обрано Управу Т-ва Снятинчан в такому складі: голова — Адам Гонтар, заступник Евгенія Бурачинська-Негрич, секретар Марія Барабаш, скарбник Ольга Турянська-Сандуляк, (всі з Торонта) Контрольна комісія: голова Степан Сідлярчук, Діяна Керницька, Андрій Чепига, члени, (ЗСА). Рівнож вибрано редколегію Збірника про Снятинщину, на голову ред. Михайла Бажанського, заступником мгра Юрія Стефаника, мистця-проф. Івана Кейвана, д-р Марію Кейван, о. монс. Петра Мельничука, д-р Галину Подюк-Клюфас, Олену Стадник, мгра Івана Стадника, Осипа Семотюка, Степана Касіяна — членами.

Усні привіти виголосили, Ю. Стефаник з Едмонтону, А. Кейван-Закревська Венесуелі, М. Слободян з Англії. Статутові справи пояснював голова Статутової комісії мгр Т. Керницький. Редактор М. Бажанський промовляв від В-ва „Снятин", журнал почав виходити в 1968 році, а з 14-им числом ц. р. перестав виходити. На протязі цього часу журнал дав багато матеріялу який редколегія Збірника про Снятинщину використає.

Три головні точки З'їзду були: вибрати нову Управу перед якою стоять клька важливих завдань, і Редколегію яка має зайнятися виданням Збірника про Снятинщину та вислухати звіту і побажання редакторова Журналу „Снятин".

Почесними членами обрано д-ра Івана Подюка, о. монс. Петра Мельничука і ред. Михайла Бажанського.

Присутні склали на Збірник 1,500.00 дол., найбільшу суму склала 500.00 дол. (а перед З'їздом 300.00 дол.) Анна Кейван-Закревська, зашо З'їзд нагородив її оплесками. Ця дія була однією із найважливіших справ З'їзду. Бо більшість Регіональних Комітетів має вже свої Збірники, а наш Комітет ще такого немає.

Редактор М. Бажанський прочитав привіти від різних установ і визначних людей, та тих які з різних причин не прибули на З'їзд.

З'їзд схвалив платити членські внески по 5 дол. річно і 50 ц. вписове.

Ухвалено признання тим учасникам які причинились працею до і на З'їзді, та до програми З'їзду.

Наради З'їзду відбувались у дружній атмосфері. Короткі доповіді, без зайвої дискусії тривали не довго і не втомлювали людей.

Ми бачили щиросердечні і приятельські лиця, братні обійми і радісні сльози з нагоди зустрічі друзів, сусідів, товаришів шкільної лавки, які не бачились з собою багато років, а яких доля занесла в далекі теплі і холодні краї. Найбільшим щастям для всіх було те, що погода дописала і була такою, як в половині липня буває — приємною і це додавало багато радости і чару та упримсмювало зустрічі.

Увечорі всі сходились до приміщень призначених на нічліги учасників, і до пізної ночі гуторили та з надзвичайним гумором оповідали різні дотепи.

Другого дня о. монс. П. Мельничук відправив Святу Літургію. А о год. 1-ій відбувся прощальний обід і полагодження справи від'їзду. На закінчення З'їзду д-р І. Подюк виголосив патріотичну промову. Приблизно коло год. третьої по полудні залишились на Оселі „Холодного Яру" тільки одна родина п-во Гординських, мій дорогий краян з Англії Степан Касіян і я. Рано у вівторок п-во Гординські від'їхали, і ми залишились у двох на цілу Пластунську Оселю.

Сонце гріло як серед літа, ніяк не хотілося покидати такої чудової Оселі. Цілий день просиділи ми над чудовим озером та купались в чистій як кришталь його воді. Мій друг Степан, між іншим, говорив, що не може налюбуватися цією прекрасною українською Оселею, такого чуда вони не мають в Англії.

Третього дня в середу, поїхали ми до Детройту, і забравши звідтіля нашу симпатичну краянку А. Кейван-Закревську, від'їхали до мого місця перебування, до Чікаго.

Степан Касіян

УСО „Тризуб" у Філядельфії купив спортову площу

Понад сто дійсних членів „Тризуба" на Надзвичайних Загальних Зборах рішили одноголосно купівлю наміченого вже об'єкту. Тридцять членів Тризуба зделкрував 18.100.00 долярів на цю ціль. Обрано 25-членну комісію купівлі для дальшого плянування.

Надзвичайні Загальні збори УСО „Тризуб" відбулися 24-го вересня ц. р. Їх відкрив місто-голова інж. Богдан Сірий. Зборами проводила президія в складі: Роман Савчак — предсідник, Богдан Скульський — секретар. Справу наміченого об'єкту купівлі зреферував інж. Богдан Сірий; загальний проспект подано в прозірках, точний плян площі, що на ній одновно бути, а саме: площа копаного м'яча, тенісові корти, басейн до купання, площа на відбиванку, велика площа на паркування авт та інше. П'ятнадцятиакрова площа знаходиться 16 миль від дому „Тризуба" в сусідстві Пенсильвенія — Тирнпайку. Фінансові справи тохо з'ясував мгр Ігор Шуст. Купівля площі виносить — 120,000.00 дол. Різні додаткові праці для спорядження спортових площ будуть коштувати поважну суму грошей і вони були предметом обговорення. Правний аспект купівлі площі з'ясували обидва українські адвокати, члени „Тризуба" — Т. Дармопрай і Д. Максимюк.

Після ділової дискусії, в якій забирали слово поважні громадяни, члени „Тризуба", одноголосно рішено при двох стриманих голосах, закупити наміченний об'єкт.

Так, як дім „Тризуба" служить потребам української громади, так і площа повинна служити нашій громаді, а зокрема молодечим організаціям: СУМА. ПЛАСТ. ОДУМ та іншим.

Загальні Збори, які пройшли надзвичайно ділово — закінчено молитвою.

На потреби купівлі площі члени „Тризуба" після Зборів заделклярували поважну суму грошей, а саме:

2.000. дол. — Петришин Михайло.

По 1,000. дол. — Кухтин Ярослав, Манько, Василь, Чорів Петро, інж. Сірий Богдан, Скульський Остап.

По 500. дол. — інж. Скіра Іван, д-р Білик Олександер, інж. Кріль Володимир, д-р Качай Ярослав, Савчин Ярослав, Гарматій Григорій, Ковальчин Михайло, Новаківський Роман, Корелець А. Лужецький Володимир, Беднарський Роман, Гись Михайло, інж. Савчак Юрій, мгр Козак Ярко, Данилюк Володимир, Орлецький Захарій, Скульський Богдан, Процик Пантелеймон, Лучин Орест, Бородяк Іван, Пазуняк Роман.

По 200. дол. — Гаврилів Адріян, Федорович А., Давид Григорій

Н. Н.

Виставка праць Ореста Поліщука

В неділю, 3-го жовтня ц. р., у новодікритій залі Українського Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку, закінчилася однотижнева, дуже успішна виставка картин (32 — олії, акварелі і графіка) нашого мистця Ореста Поліщука з Балтимору, Мд., котру відвідало більше як 300 осіб.

Орест Поліщук народжений 1942-го року у Львові і після втечі з України поселився у 1949 р. в Балтиморі. Там одержав середню освіту, а в Мериленському університеті ступінь бакалявра (1966) та магістра мистецтва (1968). Тепер він вчить, як асистент-професор, скульптури й рисунків у Монтгомері коледжі в Роквілл, Мд. Від 1970 до 1973 Поліщук був навіть заступником президента Мериленського Відділу Професійних мистців.

Із понад 30-ти групових виставок, як у Балтиморському Музеї 1964 - 66, Мистецькому Фестивалі в Аннаполіссі, Мд. 1971, в Лойола й Монтгомері коледжах в Мериленді 1975, або Вашінгтонській Арт Барн Галереї 1975, у виставці Мистців Українців Америки в Філядельфії 1968 - 69, у виставці Американських Скульпторів в Браєнт Парку в Ню Йорку 1969 та багато інших групових виставках, Поліщук одержував гарні признання й нагороди. От хоч би друга нагорода з Всеамериканського Національного Конгресу Скульптури за його абстрактний твір „Пам'ятник поліненому воякові".

Поліщук влаштовував і ряд самостійних виставок, як в „Самопомочі" в Балтиморі, у Вестер Мериленд коледжі 1971, у Вашінгтон Кавнті Музеї Мистецтва в Гейґерставні, Мд., 1973, в Сан Франсіско, Каліф., в галерії „Еко" в Детройті, в гареії „Левів" у Чікаго 1976 та кілька інших виставок.

Треба сказати, що виставка в Нюйоркському УЛМ-Клюбі була дуже добра, як про неї висловлювались не тільки аматори, але й професійні мистці, доказом чого нехай буде вже хоч би й сам факт, що мистець продав чи не всі виставлені картини.

Іван Жуковський

УСПІХИ НАШОЇ МОЛОДІ

Наукові досягнення д-ра Ігоря І. Баська

Часопис „Меркурі" в Сан Джозе, Кал., з датою 17-го вересня ц. р. помістив статтю та дві великі світлини про новий засіб лікування звірят, який застосував д-р Ігор І. Басько в Санта Кляра, Каліфорнія. Це є китайський спосіб лікування голками acupuncture.

У статті наводить випадок 11-місячної, 159-фунтової собаки, який ганяючись за котом, впав спаралізований. Ветеринарні обслідування виявили, що собака ніколи не зможе ходити в наслідок паралічу задньої частини тіла. Стан був безнадійний. Згодом, власники собаки родина Гансен увійшли в контакт з д-ром Ігором І. Баськом з Асоціації Ветеринарних Лікарів у Санта Кляра, Каліфорнія.

д-р Ігор І. Басько

Д-р Басько після докладного обслідування собаки застосував лікування засобом acupunture (проколювання голками). Після першої дози проколювань собака у сні почав рухати задніми ногами. Після другої — собака пробував підвестися. У наслідок третьої дози собака встав на ноги, але вдержатися не міг. Четверта доза допомогла собаці вже стояти на ногах, одначе він не міг ходити. Відповідно споряджені милиці допомагали собаці рухати задніми ногами та привернути їх нормальний рух. Сьогодні собака звільнена з лікарні. Сліди паралічу зникають. Собака тепер важить 165 фунтів, живе своїм нормальним життям.

Д-р Ігор Басько студіював техніку acupuncture у Ветеринарній Асоціяції в Лос Анджелесі, Каліфорнія. Цим засобом він може спрямовувати нервову енергію від мозку тварини до кожної ушкодженої частини тіла, і тим привертати її нормальне функціонування. Менше чим 100 ветеринарних лікарів у ЗСА застосовують цю методу лікування звірят, — заявив д-р Басько.

Д-р Ігор І. Басько народжений 1947 року в Німеччині. До Детройту, ЗСА, він прибув з батьками у 1950 році. Закінчивши парафіяльну школу при церкві НЗПДМ в Гемтремку, вступив до середньої школи Ля Сейл, де протягом чотирьох років був визначним учнем. Побіч науки грав у шкільній оркестрі. Був головою Музичного Клюбу. Виступав в Українській Мандоліновій Оркестрі „Кобзар". Разом із своїм братом зорганізували музичний ансамбль „Верховина". Студіював на Вейнському університеті в Детройті. Був активним в Українським Студентськім Клюбі при цьому університеті. Ветеринарію студіював у Ветеринарній Школі Мічігенського університету. У 1969 році завершив їх дипломом доктора Ветеринарної Медицини Д.В.М. Згодом у Лос Анджелесі спеціялізувався в acupuncture. Там же набув спеціяльности в цій ділянці. Нині, з повним успіхом веде свою власну клініку в Сан Джозе, Каліфорнія, втішаючись загальним авторитетом.

Д-р Ігор Басько, в міру своїх спроможностей, активізується в українській громаді в Каліфорнії. Є членом 94-го Відділу УНСоюзу в Детройті.

Батьки його Люба і Дмитро Баськи є активними діячами української громади в Детройті. Зокрема мати Люба Басько, колишня секретарка 94-го Відділу УНСоюзу віддано працювала для його розвитку. Тепер проявляє свою активність у жіночих та загально-громадських установах. Живуть у місточку Понтіяку, Міч., недалеко Детройту.

На далеку дорогу бл. п. Анни Панчишин

Недавно, саме 19-го серпня ц. р. по довшій недузі в Чікаго померла на 77 році життя бл. п. Анна Панчишин. Могло б здаватись, що зовсім природна річ — приходить час і мусимо відійти з цього світу, дати місце другим, молодшим.

У випадку бл. п. Анни Панчишин хочеться підкреслити кілька прикмет, які дуже притаманні нашій українській матері-страдниці свого народу.

Покійна з вибухом Першої світової війни, втративши своїх батьків, як сирота дістається до австрійської армії, де працює керівником військової кухні. Напередодні листопада 1918 р. з іншими дівчатами дістається до Львова, де активно включається у розбудову Української Держави.

По програній війні вертається до родинного села, Пеняки, Брідського повіту, у якому, між іншим, похоронено о. Григорія Грушку засновника та першого редактора „Свободи". Тут, як свідома українська жінка включається в церковне та громадське життя.

Лихоліття Другої світової війни приневолює її виїхати разом із мужем Іллею та синами до Німеччини, згодом Венесуелі, звідкіля переїхала на постійне перебування до Чікаго. На протязі цієї мандрівки, побіч виховання своїх синів, всюди включалася до праці в жіночих організаціях своєї церкви та системи Союзу Українок. Зокрема в Каракасі вона була членом управи Комітету української громади та незаступним опікуном Спілки Української Молоді.

Переїхавши до Чікаго, вступає в члени 131-го Відділу УНС. Весь час присвячувала своїм внукам, бо старший вік і недуга не дозволяли вже брати активної участи в громадському житті.

Своє завдання як матері-українки виконала повністю. Вона ж бо виховала своїх синів Осипа та Евстахія на повноварстісних членів своєї спільноти, які йдуть слідами своєї матері і є надзвичайно діяльними на громадському полі нашого міста, а зокрема в ООЧСУ та Спілці Української Молоді та Народному Союзі. Та не тільки вони, але й їхні діти, внуки бл. п. Анни, Люба та Юрко йдуть слідами своєї Бабусі і вже сьогодні є одними із найкращих виховників в СУМА. Віримо, що й маленькі Анна та Роман, які є в Юнацтві СУМА не забудуть своєї Бабусі і будуть пам'ятати про те, як вчила їх любити свою Церкву та свій нарід.

Покійна залишила в смутку не тільки свого мужа Іллю, синів Осипа і Евстахія з родинами, але і родину тут в Америці та Україні та велике коло приятелів.

Віримо, що Покійна із далеких засвітів молиться за свою родину, обездолений нарід та просить Всевишнього, щоб допоміг нам всім не зійти на манівці крутих доріг чужини, а опечаленій родині перенести горе її незаступиму втрату.

Л. І. Б.

В ЧЕТВЕРТУ РІЧНИЦЮ

безмежного болючого

відходу перед Престіл

Господній, нашого Мужа,

Батька і Дідуня

Бл. п.

ДМИТРА ВАСИЛЬКЕВИЧА

котра саме річниця припадає на 28 жовтня 1976 р.
будуть відправлені ЗАУПОКІЙНІ ЛІТУРГІЇ:

Дня 29 жовтня 1976 р. о год. 7-ій рано в Укр. Кат. Церкві НЕПОРОЧНОГО ЗАЧАТТЯ в ДЕТРОЙТІ,

Дня 30 жовтня 1976 р. о год. 7:30 рано в Укр. Кат. Катедрі СВ. ВОЛОДИМИРА І ОЛЬГИ в ВІННІПЕГУ,

Дня 31 жовтня, 1976 р. о год. 10:00 в Греко-Кат. Церкві ПРЕСВЯТОЇ ПОКРОВИ в ГЕРМІНІЯ, Па.

Дня 28 жовтня 1976 в РИМІ — відправить о. д-р Л. Гузар — Студит.

Опечалена Родина просить про ласкаві молитви за душу Покійного

ДРУЖИНА
оба СИНИ з їх РОДИНАМИ
ДОЧКА З РОДИНОЮ

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ

УНСоюзу!

Ділимося сумною вісткою з Рідними і Знайомими про смерть нашої Найдорожчої Мами

Бл. п.

ІВАННИ

зі

ЗАФІЮВСЬКИХ СІЯКОВОЇ

народжена 31-го травня 1888 року, померла 24 вересня 1976 р. в Україні.

Про молитви просять

Доньки —
ДАРІЯ Кубійович з чоловіком ВОЛОДИМИРОМ
ОКСАНА І. Щур з чоловіком ЛЕВОМ

Ділимося сумною вісткою з членством ООЧСУ і всім Українським Громадянством, що в суботу, 16-го жовтня 1976 р. в місцевості Бока Ратон на Флориді, упокоївся в Бозі основник і перший голова ГУ ООЧСУ, видатний суспільно-політичний діяч і невтомний борець за волю України

Сл. п.

ІНЖ. ЄВГЕН ЛЯХОВИЧ

ПОХОРОНИ відбулися в понеділок, 18-го жовтня ц. р. на місцевому цвинтарі

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Горем прибитій Дружині і Дочкам Покійного висловлює глибоке співчуття
Головна Управа ООЧСУ

В ДРУГУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашої Любої, Незабутньої ДОНЕЧКИ

СОНІ

СЕСТРИЧКИ І ТЕТКИ, яку лиха судьба передчасно положила в могилу; відправляться

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

в день її смерти 22 ЖОВТНЯ в ЦЕРКВАХ в СВ. ЮРА о годині 7-ій, ЧЕСНОГО ХРЕСТА в АСТОРІЇ о годині 8:30 і в ГЛЕН КОВІ.

Прошу Краянів і Знайомих спом'янути Покійну в молитві.

в тяжкім горю
Мама з Рідньою — МАРІЯ СКРУТОВА

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що в понеділок 18-го жовтня 1976 р., по довшій недузі, у Філядельфії, Па., упокоївся в Бозі наш Найдорожчий Чоловік, Тато, Син і Брат

бл. п.

МИРОН КАРБІВНИК

на 51-му р. життя, член Української Православної Катедри св. Володимира у Філядельфії, голова 83 Відділу УНСоюзу, екзекутивний директор старечого дому „Вознесіння", перший голова-українець Північно Філядельфійської Realty Board, займав різні пости у Т-ві Українських Американських Ветеранів, Пост ч. 4, та в їх Екзекутиві, б. касир парафії укр. православної катедри св. Володимира у Філядельфії та багатьох інших громадських організацій.

ПАРАСТАС в четвер 21-го жовтня о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Насевичів при 109 E. Tabor Rd, Philadelphia, Pa.

ПОХОРОН в п'ятницю 22 жовтня з того ж похоронного заведення о год. 8-ій ранку до української православної катедри св. Володимира, де о год. 9-ій буде відправлена Заупокійна Служба Божа, а опісля на цвинтар Оквлин, Філядельфія.

В глибокому смутку:

дружина — ДЖЕНІ з дому Волшанська
син — ГРИГОРІЙ
доньки — ДАНА і АНДРЕЯ
мама — ТЕОДОЗІЯ
брат — ІВАН
сестра — ОЛЬГА Гринишин
та ближча і дальша Родина

Посмертна згадка і подяка від Родини

З Волі Всевишнього, 9-го квітня 1976 р. в Каліфорнії по довгій і тяжкій недузі, відійшов у Вічність наш Незабутній Муж, Батько, Дідо, Брат, Шваґер і Вуйко

Бл. п. ІВАН ТРОЦЬ

Роджений в селі Кулява 1907 р. Львівської обл., Західна Україна. Бувший учасник 2-ої світової війни американської армії та довголітній член Запорозької Січі — 325 Відділу УНСоюзу в Брукліні.

Залишив велику Родину у безмежному горю і смутку. Під час нашого горя і смутку Наші Рідні, Приятелі і Знайомі виявили нам багато невимовних слів співчуття і розради, а Покійному виявили пошану і любов защо складаємо всім нашу щиру подяку.

В першу чергу дякуємо Всечеснішому духовному настоятелеві місцевої церкви в Нувгайд Парк Лонг Айленд за відправлення Панахиди, похоронного Богослуження та коротеньку зворушливу прощальну промову в церкві та на цвинтарі Пайнлон Меморіял Парк Лонг Айленд.

Щиро і сердечно дякуємо всім за жертви на Служби Божі і за квіти. Наша сердечна подяка всім, хто особисто, стоятелеві місцевої церкви в Нюгайд Парк Лонг Айленд листовно чи телефоном висловили нам багато співчуття під

Остались в глибокому смутку:
Дружина — МАРІЯ з Родиною
Сестри — МАРІЯ Бішко з Родиною,
АННА Лесняк з Родиною,
Брати — ВАСИЛЬ з Родиною і ТЕОДОР з Дружиною і ближча родина в рідному краю.

Замість цементу доставлено... сміття

Київ. — „Молодь України" надрукувала вістку, в якій інформує, що „Кам'янець-Подільський цементний завод постійно поставляє неякісний клінкер Криворізькому цементовому заводу". Почалось це з приходом 1976 року, бо в лютому замість клінкера, дуже міцного цементу, завод отримав чотири вагони... пороху. Потім того ж місяця також на місце цього цементу вони отримали дуже низької якости матеріял з великою частиною шлаку і цегли. У квітні Кам'янець-Подільські цементники пережили велике здивування, бо у вагонах прибуло... сміття. Надходили численні різні прохання — нічого не допомагало, не допомогло й це, коли в цю справу втрутилось Міністерство будматеріялів УССР.

Негодує республіканський штаб якости і „Комсомольського прожектора" при газеті „Молодь України".

ПРАВДА ПРО УКРАЇНУ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

року. І остання розвідка — це стаття К. Манінґа, названа „Нові Кремлівські теми про Україну" і написана з нагоди святкування 300-річчя Переяславської угоди у СССР. Вона друкувалася в Українському Квартальнику в 1954 році.

Усім статтям і розвідкам, писаним різними істориками і в різні часи, присвічувала одна мета, а саме: дати світові українське насвітлення початків історії Руси - України, вільне від тенденційности московського імперіялістичного навчання. Зокрема молоді американці українського походження найдуть наукову зброю для опрокинення фальшивих тверджень деяких американських професорів відносно історичних початків Східньої Европи.

Книга „Про історичні початки слов'янської Східньої Европи" появляється, як перший том матеріялів для Східньо - Европейської Історії. Другий том у тій серії з модерної історії України підготовляється д-ром В. Стойком.

Відмічено 20-ліття смерти Євгена Юлія Пеленського

Ню Йорк. — У двадцятьліття смерти відомого українського вченого, видавця й пластуна сл.п. проф. д-ра Євгена Юлія Пеленського відслужено в церкві св. Юра в Ню Йорку в неділю, 3-го жовтня, ц.р. заупокійну Службу Божу, після якої члени Загону „Червона Калина", пластового об'єднання куренів сеніорського та старшо-пластунського, влаштували в Пластовому Домі посминальні сходини присвячені пам'яті Покійника, який був не лише одним з найвизначніших й найбільш заслужених для Пласту й Загону членом, але одним із 15-ти засновників Загону „Червона Калина". Про життя, працю та заслуги сл.п. Євгена Пеленського розповів член Загону та приятель Покійного, пл. сен. Ярослав Падох. Він пригадав, що Покійний був одним із кількох Гетьманських Пластунів Скобів, й ще бувши гімназійним учнем, заклав перший пластовий курінь на селі, чим започаткував організацію Село-Пласту. Вже в гімназії почав свою літературну й наукову кар'єру й список його праць далеко переходить триста чисел. За свої наукові заслуги у 1938 р. став одним з наймолодших членів НТШ, а згодом був основником і головою НТШ в Австралії, де помер, ледве закінчивши 48 років життя — 29-го вересня 1956 р. Приявні прослухали також вийнятки зі споминів недавно померлого почесного голови Загону сл.п. інж. Володимира Ерденберґера про його раннє пластування разом з покійним Євгеном у гімназійні часи, коли обидва Покійні були учнями тієї самої кляси стрийської гімназії.

Н.Н.

Концерти Богдана Сперкача

Маямі, Флорида. — В неділю, 11-го липня ц. р., в домі Українського Американського Клюбу, відбувся концерт таланoвитого пяніста Богдана Сперкача, студента Маямського університету. З нагоди святкування своїх 21-х уродин в цей день, це був зворушливий момент для Богдана та його батьків зустріти маямську публіку на його концерті. В програму входили найкращі музичні твори композиторів: Шопена, Ліста, Бетговена, Скрябіна та інших. Кінцева точка, в'язанка українських мелодій наповнила залю, спонукуючи слухачів до ентузіястичних оплесків. По концерті влаштовано прийняття під зарядом пань. Під час гостини промовляли мґр Б. Остапюк — майстер церемонії, та маестро І. Атаманець, згадуючи працю Богдана на музичному полі ще з дитячих літ, як він — 11-літній хлопець акомпаньював через 25 хвилин на концерті маямської сомфонічної оркестри, не поминаючи виступи та акомпаньяменти на кожному державному святі.

Другий концерт Богдана Сперкача спонзорував музичний інститут у Маямському університеті, під наглядом проф. музики Розаліня Сакстейн, 8-го жовтня ц. р., в концертовій залі „Ґассман Гол". Залю наповнили слухачі різного віку. В програмі були твори Беґговена, Дебюссі, Шопена і Скрябіна. Виконання незрівняної музичної якости спонукало слухачів до оваційних довготривалих оплесків, а повстання з місць дало признання молодому, надійному пяністові. Обидва виступи Богдана Сперчака на терені Маямі, залишаться надовго в пам'яті присутніх, а з ними — звук музичних акордів, виконаних небувалим мистцем.

Л. К.

Проф. д-р Роман Максимович найменований на голову Департаменту Біології у Віланова університеті

Філядельфія (Микола Остап'як). — Д-р Роман Максимович відомий нашому суспільству з різних ділянок нашого національно-культурного життя. Відомий він, як визначний науковець - біолог та як наш громадський діяч. Свою ширшу громадську роботу почав, як голова Пластової станиці у Філядельфії, а крім того брав і досі бере активну участь як музика скрипаль з музичними ансамблями у мистецькій частині різних наших національних імпрез. Тепер д-р Максимович займає пост містоголови Наук. Т-ва ім Шевченка в ЗСА, будучи водночас головою Осередку НТШ у Філядельфії та членом Кураторії Видавничо-Стипендійної Фундації ім. сп. Сотера Ортинського при СУК „Провидіння". У вересні ц. р. проф. Максимовича найменовано головою Департаменту Біології на Віланова університеті. Він там викладає загальну ботаніку, фізіологію рослин та біологічну статистику. На цьому університеті він має власну лябораторію, де веде досліди в ділянці аналізи розвитку рослинного листка, яка охоплює поділ і диференціяцію клітин. Про гарні успіхи його науково-дослідної праці вже були подані відомості в наших щоденниках „Свобода" і „Америка" в попередніх роках. У останніх двох роках такі ж успішні результати його дослідів над рослинними гормонами поміщено в американських фахових журналах.

ЛИВАНСЬКА ВІЙНА ІЗ СВІТОВОЇ ПЕРСПЕКТИВИ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

що „для Совєтського Союзу перемога його союзників придбала б для нього в тім районі солідну позицію, таку солідну, з якої він був викинений в Єгипті".

Андре Фонтен ще 28 липня в „Ле Монд" дивувався, чому Москва не натисне на Сирію, щоб Сирія забрала війська з Ливану, „припинивши доставу запасних частин і амуніції для військ Асада. Чи зі страху, що Сирія може так само вислизнутися з-під її контролі, як то зробив Єгипет? Та як би то не було, — продовжував він, — але дотепер тільки комуністичні партії західніх капіталістичних країн засудили поступування Сирії".

П'ять тижнів пізніше (11 вересня) Брежнєв таки остаточно вислав домагання до Асада, щоб він вивів війська з Ливану, і в дипломатичних колах припускають, що одночасно погрожував припиненням військової допомоги та забранням мілітарних і технічних експертів. Та Асад не поступився, і не тільки не вивів військ, але ще й почав наступ на позиції коаліції. Безперечно несподіванка і для Москви і для коаліції.

Розглядаючи війну в Ливані мимоволі напрошується порівняння з Анґолею і насувається припущення, що обідві війни були пляноване за тим самим сценарієм. В обох випадках той самий американський статист. Ролю кубинців мали в Ливані відіграти палестинці, ролю Південної Африки — Ізраїль. Палестинці свою ролю відіграли, але Ізраїль виявився настільки холоднокровним, що арабські держави не потребували показувати своєї арабської солідарности. Та найбільше підвела Сирія, перетворившись із союзника у ворога. І цілий задум провалився і цим разом історія не повторилася.

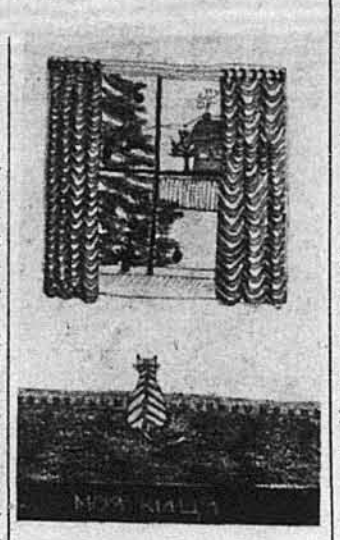
Перед виставкою малих мистців

Гей, на горі, на горі
Малювали малярі.
Малювали малярі
І великі і малі.
(Еко)

Кожного року відбувається в Ню Йорку виставка молодих, а то й милих мистців. Саме тепер 64-ий Відділ СУА підготовляє 10-ту з черги таку виставку. І хоч про користь і значення подібних виставок кожний повинен би знати, то все ж повторимо: 1) такі виставки дають можливість для малих і молодих адептів образотворчого мистецтва виявити себе, 2) через таку виставку зв'язуємо наших молоденьких мистців з рідною громадою та культурою і не даємо їм відчужуватися від свого середовища на користь чужого, 3) на такій виставці маємо перегляд творчого потенціялу майбутніх мистців, бо і з них при правильній підготовці можуть вирости наші майбутні малярі й скульптори. Це немов би то самозрозумілі речі, але при цьому хочу також поділитися своїми спостереженнями з попередніх виставок. Склалося так, що виставка дитячої творчости відбувалася в сусідній залі, поруч кімнати, де я працювала, тож була нагода оглянути експонати не лише під час відкриття чи пізніше у годинах виставки разом з іншими гістьми, а насамперед, спокійно і пильно придивитися до малюнків, рисунків і скульптур наших дітей, і оцінити їх як слід. Очевидно, окремі картини можна оцінювати під оглядом їх виконання, вмілости малого мистця володіти олівцем, пером чи кистю. Ясно, що незалежно від вроджених здібностей, інакше малює кількарічна дитина, а інакше підліток 13 - 14 років. Різне виконання, різний вибір теми і різний в них буде підхід до об'єкту, по-іншому інтерпретує один а другий предмет, що його він зображує, по-різному бачать вони те, що стараються передати нам на канві, папері, в глині, чи в іншому матеріялі.

Але понад усім панує безпосередність і щирість. Свіжо і без утертого шабльону передають діти свій світ, і те, що їх захоплює в ньому; знову ж те, що їм не подобається в навколишньому світі вони теж виводять відверто перед очі старших. Тому при не одному експонатові можна затриматися довше, не так ради його естетичної вартости, як для змісту зображеного. Тоді переконуєшся, що ті малі люди, яких ми не завжди трактуємо поважно, вміють і спостерігати життя навколо себе і помічають його красу, і теж оцінюють його в свій особливий і неповторний спосіб.

Така виставка дитячої творчости дає зокрема цікавий і багатий матеріял для педагогів, психологів, виховників, для батьків і теж для справжніх дорослих мистців. Було б дуже побажаним, щоб якраз оці останні не тільки відвідали виставку, але ще й оцінили її. Я певна, що обидві сторони скористали б з цього. Для дорослих — оглядини такої виставки повинні бути стимулюючим, відсвіжуючим досвідом, адже дитяче світосприймання настільки безпосереднє, щире й несподівано оригінальне, що познайомитися зі світом малих і юних буде справжньою приємністю і... кращим та повнішим

14-літня Ірина Оришкевич

розумінням духового світу дітей.

На жаль, дорослі проходять байдуже повз подібні вияви дитячої ініціятиви; на такі виставки не густо приходить відвідувачів, а шкода! Дійсно варто прийти і подивитися, як виявляють себе наймолодші в мистецтві, порівняти їх осяги від експонату до експонату, показати їм, що нам не байдужі їх зусилля, їх праця, їх досягнення. Це у великій мірі, як сказано, стосується наших мистців, педагогів, учителів, виховників і батьків (не тільки тих, чиї діти беруть участь у даній виставці). Не шкодило б привести і учнів цілою клясою, школярів, — не одне з них стало б учасником наступної такої виставки на нас усіх радість і користь.

І ще одне спостереження: маємо більше або менше оправдані претенсії до молодих, отже і до підлітків. Але чи цікавимось їхнім світом, їхньою працею, їхніми улюбленими проєктами? Ще якщо це танці, то так. А як мається справа з „німими", що так скажемо, проявами дитячих мистецьких зацікавлень? Чи не проходимо повз байдужі? І то часто навіть власні батьки, чи рідні. Такий стан слід змінити, бо не тільки виставка дасть нам три речі, враховані на початку цього допису, але відвідини виставки самі по собі дають приємність, відсвіжуючі враження і симпатичні переживання для кожного, незалежно від того, чи це наша дитина рідна бере участь у виставці, чи „чужа", адже всі вони — українські діти — наші діти.

До 23-го жовтня вже недалеко, але експонати ще приймаються, тому слід поспішити із зразками творчости ваших дітей, якщо вони мали б належати до цього гарного гурту наших наймолодших мистців і взяти участь якраз у цій, вже 10-ій виставці СУА, яка ось-ось розпічнеться.

Іляна Любович

Український Літературно Мистецький Клюб
Ню Йорк 149 2-

Ню Йорк. — З Літературно-Мистецького Клюбу повідомляють, що в приміщеннях цього Клюбу в п'ятницю, 22-го жовтня ц.р. о год. 7-ій вечора, з рамени Клюбу і Об'єднання Мистців Українців Америки, доповідатиме проф. Петро Андрусів на тему „Мистецтво і політика". Після доповіді — дискусія і гутірка за чаєм.